

APERITIE

Publicație oficială a TIFF | # 07 | 14-15 English pages |
Joi | 6 iunie | 2019 www.tiff.ro

BANCA TRANSILVANIA®

ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Moromeții 2: sensibil, politic

Moromeții 2e, pentru foarte mulți cinefili, surpriza plăcută a anului trecut. Pariul riscant al lui Stere Gulea de a realiza o continuare pe măsura clasicului din 1987 i-a reușit. Entuziasmul vizavi de film s-a materializat, printre altele, în cele opt premii și cinci nominalizări la Gala Gopo 2019. Cu un asemenea portofoliu, e greu să mai spui ceva relevant despre proiect. Atmosfera surprinsă de regizor

și directorul de imagine Vivi Drăgan Vasile, facilitată de actori consacrați, dar și de câțiva *newcomeri* realmente bine aleși – foarte tinerii Iosif Paștina și Ioana Bugarin – susțin comentariul politic al scenariului. Alături de reconstituirea fidelă a unei epoci – mijlocul anilor '40, sovietizarea țării, abuzurile groaznice petrecute peste tot în țară – Stere Gulea discută felul în care o doctrină poate fascina, pericolul de a ne preda prea

ușor în fața unor idealuri care, așa cum Ilie Moromete cel jucat de Horațiu Mălăele îi spune fiului său mai mic Niculae, nu au aplicabilitate: „Nu se poate, sau se poate, da' iese rău”. E, poate, cea mai inspirată, cea mai nuanțată replică din cinema românesc al ultimilor ani, pentru că sugerează atât de multe, cu atât de puțin. Așa e de fapt întreg filmul: gradat cu multă sensibilitate, lipsit de apăsări gratuite. *Moromeții 2* propune o dezba-

tere care dănuie mult în minte și invită să reflectăm asupra memoriei recente a poporului român. Fără să caute dinadins, este o lecție de viață și de cinema.

Moromeții 2 rulează joi, 6 iunie, ora 21:45, în Piața Unirii Open Air, vineri, 7 iunie, ora 19:30, la Cinema Mărăști, și sâmbătă, 8 iunie, ora 19:30, la Cinema City Iulius sala 3.

Ion Indolean

Tiff UNLIMITED

Platforma de streaming online Tiff UNLIMITED este funcțională începând de astăzi.

»Pagina 2

Zilele Filmului Românesc

Dacă Noul Val al filmului românesc s-a terminat, ce urmează după el?

»Pagina 3

Interviu cu Nadav Lapid

Regizorul a câștigat anul acesta Ursul de Aur la Berlină pentru fascinantul *Sinonime*.

»Pagina 10

Cinematografele TIFF

→ **CINEMA FLORIN PIERSIC**

P-ța Mihai Viteazu, nr. 11

→ **CINEMA VICTORIA**

Bd-ul Eroilor, nr. 51

→ **CINEMA ARTA**

Str. Universității, nr. 3

→ **CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR**

P-ța Lucian Blaga, nr. 1-3

→ **PIAȚA UNIRII OPEN AIR**

(Piața Unirii)

→ **CINEMA CITY IULIUS**

(în incinta Iulius Mall)

IULIUS PARK OPEN AIR

Str. Alexandru Vaida Voevod, nr. 53B

→ **INSTITUTUL FRANCEZ CLUJ**

Str. I.C. Brătianu, nr. 22

→ **CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR**

Str. Bucegi, nr. 11B

→ **SOMEȘ OPEN AIR**

Plaja Grigorescu

→ **CINEMA MĂRĂȘTI**

Str. Aurel Vlaicu, nr. 3

→ **UNIVERSITATEA SAPIENTIA**

Str. Calea Turzii, nr. 4

APERITIFF

Redactor-șef:

Codruța Simina

Redactor-șef adjunct:

Adrian M. Popa

Redactori:

Flavia Dima

Anca Grădinaru

Daniel Iftene

Ion Indolean

Cristi Mărculescu

Radu Meza

Alex Mircioi

Laurențiu Paraschiv

Alexandra Felseghi

Graphic design:

Carmen Gociu

Vlad Simion

Maria Rus

Tipărit la:

Tipografia Garamond

INFORMAȚII BILETE

VIZAREA BILETELOR:

ON-LINE, începând din 20.05.2019 pe tiff.eventbook.ro și prin aplicația mobilă a festivalului, TIFF 2019. Biletele cumpărate prin sistemul on-line sau direct prin aplicație se supun aceluiași reguli prezentate în politica oficială de bilete a festivalului.

DE LA CASIERIILE TIFF, începând de luni, 27 mai 2019:

Cinema FLORIN PIERSIC, Piața Mihai Viteazu, nr. 11

Cinema VICTORIA, B-dul Eroilor, nr. 51

Info Point IULIUS, str. Alexandru Vaida Voevod, nr. 53 B

Casa TIFF, str. Universității, nr. 6 (doar pentru invitați și persoanele acreditate)

iar din 31 mai în:

Cinema City IULIUS, str. Alexandru Vaida Voevod, nr. 53 B

Piața Unirii

Casa de Cultură a Studenților, Piața Lucian Blaga, nr. 1-3

Universitatea Sapientia, str. Calea Turzii, nr. 4

Cinema ARTA, strada Universitatii, nr. 3

Programul casierilor:

Luni, 27 mai – joi, 30 mai: 11:00 – 18:00;

Vineri, 31 mai – duminică, 9 iunie: 09:00 – 23:00.

Toate aceste puncte de vânzare dispun de bilete pentru toate locațiile festivalului, iar pentru Institutul Francez, Cinema MĂRĂȘTI, Cinema DACIA, IULIUS PARK OPEN AIR sau pentru alte evenimente speciale, se vor putea achiziționa bilete și din locațiile respective, cu o oră înaintea fiecărei proiecții.

Toți deținătorii de acreditări trebuie să își procure bilete cu valoare zero de la casierile festivalului sau de pe tiff.eventbook.ro

BILETE PENTRU EVENIMENTELE SPECIALE:

Bilet pentru proiecțiile în aer liber din Piața Unirii Open Air, Iulius Park Open Air și Institutul Francez Cluj: 12 lei

Bilet pentru proiecțiile din cadrul EducaTIFF: 12 lei

Bilet pentru proiecțiile de la Cinema Măraști și Cinema Dacia: 12 lei

Bilet pentru Gala de deschidere: 30 lei* (Piața Unirii Open Air, 31.05)

Bilet pentru proiecția specială „Față în față”, în prezența actorului Nicolas Cage: 30* lei (Piața Unirii Open Air, 01.06)

Bilet pentru proiecțiile sau evenimentele din cadrul Weekend la Castel: 20* lei (Castelul Banffy, 01.06 și 02.06)

Bilet pentru Concerte, cine-concerte și alte evenimente speciale: 30* lei

Bilet pentru proiecțiile Film Food: 130 lei*

Bilet pentru Ceremonia de închidere: 50 lei* (Teatrul Național, 09.06)

BILETE PENTRU evenimentele din cadrul InfinitiTIFF:

Bilet pentru Summit InfinitiTIFF: 30 lei*

Bilet pentru proiecțiile din cadrul VR CINEMA: 12 lei (achiziționat în avans), 15 lei (achiziționat în ziua proiecției)

Ce nu trebuie să ratezi astăzi

- DE LA 11:30, LA TIFF LOUNGE, în Piața Unirii, are loc evenimentul de prezentare a platformei de video streaming a festivalului, TIFF Unlimited, care va fi disponibilă tot anul, începând de azi, și va prezenta filme noi la fiecare două săptămâni. Aceasta promite un conținut divers, atent curat, cu secțiuni tematice care includ atât filme din programul festivalului, cât și din portofoliul companiilor de distribuție de film din țară.
- TIFF Lounge, de la 12:30, un panel moderat de Tudor Giurgiu pe tema stimulentele fiscale și a tax rebate-ului propus de guvern, la care vor vorbi Alex Trăilă și Vlad Păunescu.
- TIFF Lounge, de la 15:00 are loc dezbateră intitulată *Istoria comunicării cinematografice dintre China și România: 1949 - 2016*, având ca temă repertoriul de filme românești distribuite în China în perioada comunistă, cu accent pe succesul de public pe care filme ca *Valurile Dunării*, *Ciprian Porumbescu* și *Zile fierbinți* l-au cunoscut acolo. Vor vorbi de criticii de film Wang Yao, Dana Duma și Marian Țuțui.
- La 16:00 va avea loc o prezentare a Film +, un program alternativ de susținere a producțiilor cinematografice independente adresat tinerilor realizatori de film din România, Serbia, Bulgaria și Republica Moldova care au un proiect cu buget redus de scurt sau lungmetraj în derulare și au nevoie de consultanță și sprijin. Vor vorbi Anamaria Antoci, Paul Negoescu, Alex Trăilă, Tudor Jurgiu și Alexandra Radu, dar și participanții secțiunii „Work In Progress” – ediția a III-a. – Laurențiu Paraschiv
- The next big thing in social media?* Cristian Manafu de la Manafu.ro încearcă să răspundă întrebării de la 13:00 la Nespresso VIP Lounge, în cadrul unui workshop în care se va pune accentul pe trend-uri din viitorul apropiat și pe impactul direct al acestora în social media.
- Jiao Xiang de la China Film Archive va vorbi despre procesul de restaurare a peliculei într-un masterclass susținut de la 17:00 la Muzeul de Artă.
- Proiecție&Masterclass Superscrieri: de la ora 15.00, începe proiecția filmelor „Învieră domnului Constantin” (2019), în regia lui Cornel Brad și documentarul „Nu e nimeni acasă” (premiul I video @ Superscrieri 2018), realizat de jurnaliștii Recorder.ro - Andrei Udișteanu, David Muntean și Cristian Delcea. De la ora 16.30 începe Masterclass-ul, care-i va avea ca participanți pe Cornel Brad, Cristian Delcea, David Muntean și Andrei Udișteanu. Evenimentul va fi moderat de sociologul Barbu Mateescu.
- Proiecție Parking (r. Tudor Giurgiu) de la 18:30 la Casa de Cultură a Studenților, înainte de premiera națională din 14 iunie.
- Ziua HBO aduce pe marile ecrane ale festivalului, în premieră, noi episoade ale câtorva dintre cele mai aclamate seriale produse de gigant. Astfel, primul episod din cel de-al doilea sezon *Marile minciuni nevinovate* rulează de la 17:00 la Cinema Victoria, iar primul episod din al treilea sezon *Umbre*, de la 20:45 la Cinema Florin Piersic, în prezența echipei.

LA CEREREA PUBLICULUI

Filmul surpriză de sâmbătă, 8 iunie, de la ora 18:00, la Cinema Florin Piersic va fi o a doua proiecție a filmului LA GOMERA / THE WHISTLERS, regizat de Corneliu Porumboiu

Premiul publicului TIFF .18

FILME ÎN COMPETIȚIE

1) Copilul-problemă	4.60
2) Dama de cupă	4.43
3) Fără sfârșit	4.35
4) Umoristul	4.10
5) Monștri.	4.09
6) Alb cât vezi cu ochii	3.96
7) Scarborough	3.88
8) Un om fidel	3.86
9) Pauză	3.81
10) Omul care i-a surprins pe toți	3.80

BAROMETRU GENERAL

1) Maria, inima României	4.86
2) Generația Woodstock	4.83
3) Nu-ți feri privirea	4.79
4) Casa cu lacăt	4.66
5) Elefantul nemișcat	4.65
6) Versuri pocite	4.61
7) Disparația mamei mele	4.60
8) Copilul-problemă	4.60
9) Chipuri, locuri	4.58
10) Puritatea răzbunării	4.58

Dă-ți filme pe canapea, la tine acasă, cu TIFF Unlimited

În fiecare an, TIFF te ține în priză timp de 10 zile, cu filme din întreaga lume, puternice, șocante, memorabile, filme premiate, de artă sau independente. Și ai vrea s-o ții așa tot anul, că e frumos la TIFF și oricum nu apuci să vezi toate filmele din program. De astăzi ai festival la tine acasă, pe canapea, alături de familie și prieteni sau de oriunde vrei tu (doar de pe teritoriul României), pe **unlimited.tiff.ro**, platforma de streaming care continuă online experiența TIFF. Pe TIFF Unlimited te așteaptă o selecție de filme premiate, filme de artă, filme de nișă, filme indie, filme experimentale sau filme clasice. Un conținut divers, atent

curatoriat, cu secțiuni tematice care includ atât filme din programul festivalului, cât și din portofoliul companiilor de distribuție de film din România. Conținutul va fi reînnoit bilunar. Printre titlurile care sunt disponibile pe TIFF Unlimited se regăsesc producții precum *Melancholia* (r. Lars von Trier), *The Skin I Live In* (r. Pedro Almodóvar), *Marshland* (r. Alberto Rodríguez), *United States of Love* (r. Tomasz Wasilewski), *Clouds of Sils Maria* (r. Olivier Assayas), *The Tribe* (r. Miroslav Slaboshpitsky), *Belgica* (r. Felix van Groeningen), *Goodnight Mommy* (r. Severin Fiala, Veronika Franz), *A Separation* (r. Asghar Farhadi),

Of Gods and Men (r. Xavier Beauvois), *Blue is The Warmest Color* (r. Abdellatif Kechiche), *Holy Motors* (r. Leos Carax), *Nymphomaniac: vol. 1 și Nymphomaniac: vol. 2* (r. Lars von Trier), *The Kids Are Alright* (r. Lisa Cholodenko), *Wild Tales* (r. Damián Szifron), *All These Sleepless Nights* (r. Michał Marczak), *Rams* (r. Grimur Hákonarson), *Concertul* (r. Radu Mihăileanu), *Undeva la Palilula* (r. Silviu Purcărete), *Despre oameni și melci* (r. Tudor Giurgiu) și *Câinele japonez* (r. Tudor Cristian Jurgiu).

Dacă le-ai ratat la TIFF 2019, vei avea ocazia să vezi acasă câteva filme din selecția ediției curente, printre care vei regăsi: *Woman at War* (r. Benedikt Erlingsson), *Pause* (R. Tonia Mishali), *The Coming Back Out Ball Movie* (r. Sue Thomson) sau *Too Late To Die Young* (r. Dominga Sotomayor Castillo).

Prețul unui abonament lunar la serviciul TIFF Unlimited este de **5 Euro + TVA/lună**.

Până pe 9 iunie inclusiv, poți opta pentru unul dintre abonamentele disponibile la un preț promoțional: 10 Euro (3 luni), 25 Euro (6 luni), 50 Euro (1 an). Toți abonații TIFF Unlimited vor beneficia de gratuitate timp de o săptămână, după ce și-au făcut un cont pe site-ul unlimited.tiff.ro. În plus, orice abonament activat, dintre cele trei scoase la ofertă, oferă acces gratuit timp de o lună la toate filmele de pe platformă, începând din 6 iunie.

Din 10 iunie, costul abonamentelor se va modifica astfel: 17 Euro (3 luni), 35 Euro (6 luni), 65 Euro (1 an).

Te așteptăm pe unlimited.tiff.ro. The festivalul must go on. Anytime. Online.

ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Cinemaul românesc, post-Noul Val?

Un fapt, de altfel, natural: este curenul predominant al cinematografului românesc din ultimii 14 ani (sau 19, depinde dacă iei *Marfa și Banii* sau *Moartea domnului Lăzărescu* drept punct cardinal). Este o paradigmă artistică îmbrățișată atât de cinești-pionieri, care au formulat premisele estetice și tematice ale Valului, cât și de epigoni cu tentative mai puțin fericite de a asimila structura minimalistă, cu tente sociale, a mișcării – fie repudiată complet, de regizori (și regizoare – vezi cazul Cristinei Iacob) care își doreau un cinema local mai dinamic, mai *mainstream*, mai ușor de digerat pentru publicul larg. În consecință, mai ușor de capitalizat la box office.

Selecția de din această ediție a Zilelor Filmului Românesc stă mărturie: *Noul Val* se sfârșește, sau, cel puțin, se reconfigurează înspre cea de-a doua etapă a sa (vezi Noile Valuri din Taiwan, Argentina, Iran ș.a.) – de la regizori consacrați la debutanți, cineștii români lasă în urmă cadrele de zece minute în care se mănâncă ciorbă și se avântă înspre noi teritorii estetice și tematice.

Pe de o parte, avem tineri cinești care preiau o parte din caracteristicile formale ale *Valului* (în special cadrele de lungă durată) și le aplică într-un discurs ce se distanțează de *storyline*-uri ce pot fi acuzate de mizerabilism. În *Monștri.*, debutul în lungmetraj al lui Marius Olteanu, cadrele lungi sunt dedublate de o compoziție meticuloasă a elementelor, dar și de o mizanscenă adesea strânsă, intimă, care concentrează atenția asupra personajelor principale și elimină majoritatea acțiunii din planurile secundare. În această categorie se situează și al doilea lungmetraj al cineastei Ana Lungu, *Un prinț și jumătate* – însă aplicând formula cadrului-secvență și a mizansce-

Discuția despre finalul Noului Val / Noului Cinema Românesc se poartă deja de câțiva ani, începând cu studenți de film și regizori de scurtmetraj care nu se identifică artistic cu el, până la cele mai înalte niveluri.

nei ample pe o narațiune jucăușă, auto-ficțională (personajele din film par extrem de similare cu actorii care îi interpretează, ca biografie și personalitate) care închină pălăria și către genul *mumblecore*.

În ceea ce privește cineștii consacrați ai mișcării, și aceștia se îndepărtează notabil de stilul auster al Noului Val și abordează registre noi și inedite.

Însă poate cea mai puternică despărțire față de Val se poate observa în *La Gomera*, cel mai nou film al lui Corneliu Porumboiu, proaspăt venit de pe Croația, unde s-a aflat în Competiția Oficială de la Cannes. Porumboiu lasă aici în urmă

multe dintre trăsăturile predominante ale cinemaului său de până acum: montajul și cromatica sunt foarte dinamice, pedala comică este apăsată până la capăt, iar întregul film are poate cea mai bogată coloană sonoră din ultimii 20 de ani, cu melodii precum „The Passenger” al lui Iggy Pop pe fundal. Iar dacă Valul era prin excelență realist și trenant, *Gomera* este un *neo-noir* ludic și ușor de digerat – singurele leitmotive care încă reverberează

în noul film al lui Porumboiu fiind critica la adresa poliției, dar și curiozitatea sa față de posibilitățile limbajului.

Nu doar cinemaul de gen (mult deplâns ca fiind complet absent din rândul producțiilor locale) capătă antren – și cel asumat-politic începe să capete teren. La rândul lui un veteran al Noului Val, deși debutează în lungmetraj relativ târziu, în comparație cu ceilalți cinești, Radu Jude infuzează discursul formal al mișcării cu puternice influențe venite dinspre cinemaul lui Godard în cel mai nou film al său, *Îmi este indiferent dacă în istorie vom intra ca barbari*. Critica politică implicită devine cât se poate de explicită, iar

auto-referențialitatea și inserțiile meta-cinematografice sunt tușate puternic, într-un discurs ce nu se teme să scuture, proverbial, conștiințele spectatorilor săi.

Și filmul documentar dă semne de reîmprospătare formală, apelând din ce în ce mai des la materiale tip *found footage*. *Distanța dintre mine și mine* al cuplului regizoral Mona Nicoară și Dana Bunescu realizează portretul poetei Nina Cassian, utilizând extensiv materiale din arhiva TVR-ului, din arhive personale și informații din dosare de Securitate pentru a creiona imaginea unei personalități carismatice și controversate. Iar în *Emigrant Blues* al co-regizorilor Claudiu Mitcu și Mihai Mincan, un film în trei tablouri care, mai bine de jumătate, nu are personaje centrale, piesa centrală (la propriu, și la figurat) fiind un montaj cu filmări personale ale imigranților români în Spania: de la casete VHS cu *home videos* de la începutul anilor 90, până la filmări verticale cu *smartphone*-ul, vedem cum românii se integrează în cultura noii lor țări de adopție.

Pe scurt, este cu siguranță un an foarte interesant pentru cinemaul românesc, în care încă se simt reverberațiile debuturilor fulminate ale ultimilor câțiva ani, precum *Soldații* și *Touch Me Not* – așadar, nu ratați cele mai noi premiere din cadrul Zilelor Filmului Românesc dacă sunteți curioși să descoperiți cele mai noi direcții în cinemaul autohton.

Flavia Dima

FROM 1ST PICK UP TO LATEST DELIVERY

50 years ago our founders started the company, with just a handful of employees. From the tarmac to the skies, they would single handily revolutionize logistics and the way the world did business. Today we are the World's Most International Company, powered by a network of International Specialists. It's amazing where a 'Can Do' attitude and Passion for Customers can lead.

50 Years of Excellence. Simply Delivered.

Adrian Daksey with his 'Plymouth Duster' in the 1970s

50 YEARS
EXCELLENCE. SIMPLY DELIVERED.

DHL

ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Pe frontul de acasă

Moon Hotel Kabul este un thriller dramatic despre cum vine războiul de departe (Afganistan) acasă (în România)

Noul film regizat de Anca Damian ar putea fi un thriller jurnalistic și conspiraționist, dar vrea în același timp să fie o dramă umană. Drama lui Ivan (Florin Pierșic Jr) reporter de război, care, întors din Afganistan, află că translatorea Ioana (Ofelia Popii) a murit. Aparent Ioana s-a sinucis, dar Ivan suspectează că Ioana a fost ucisă. Ivan are mai mult decât suspiciuni, are dovezi. Reporterul are un USB stick pe care, în ultima lor noapte de amor la Moon Hotel din Kabul, Ioana i l-a introdus în bagaj. Informațiile stocate în format electronic nu sunt deloc măgulitoare pentru persoane importante, cu multă putere de decizie pe frontul din Afganistan.

Dar Ivan trebuie să fie bărbat și responsabil și să se ocupe de înmormântare, și mai ales trebuie să petreacă timp cu familia Ioanei. O ocazie deloc dorită de asumat relația cu Ioana, reconectare cu România profundă și făcut pace cu sine însuși, pe care Ivan pare fix genul de profesionist care o va rata. Ajutată de scenariu foarte diferit de ultimele experimente supra-realiste (*O vară foarte instabilă* și *Perfect sănătos*), menținând preocupările exotice apropos de Afganistan (*Muntele vrăjtit*, animația de lungmetraj) Anca Damian oferă publicului un demi-thriller (sau o demi-dramă) similar și din scenariu și din *pacing* unui polar francezesc.

Cristi Mărculescu

Doi de „DA” pentru Oana Păunescu

Elizabeth Hurley, Nicole Kidman, Wesley Snipes, Jude Law, Van Damme sunt doar câțiva din actorii care i-au purtat creațiile, în filmele devenite astăzi, cult.

Oana Păunescu este unul din pionierii antreprenoriatului artistic din România. Absolventă a Institutului de Arte Plastice din București, secția Scenografie, a riscat foarte mult în momentul în care, împreună cu soțul ei, Vlad Păunescu, au decis să-și deschidă propriul magazin de creații vestimentare originale. L-au numit „DADA”, pentru faptul că, la fel ca mișcarea avangardistă de la începutul secolului XX, produsele vândute aici erau, cel puțin pentru românii proaspăt ieșiți din comunism, experimentale, îndrăznețe, *altceva!* „Vorbim despre anii '90, când „marketing”, „brand”, „management” erau cuvinte dintr-o limbă necunoscută de noi. În schimb, aveam curaj, iubeam frumosul și dezideratul nostru era să-i învățăm pe alții ceea ce credeam că știm”, își amintește Oana Păunescu. Spațiul de pe strada Tache Ionescu era și el plin de povești: în perioada dinaintea de 1989, aici se afla o siropărie, iar tinerii artiști l-au trans-

format prin mijloace simple și ieftine, ca ziarele caserate și umbrelele de terasă, într-o mică bijuterie. Astăzi, s-ar putea ca publicul larg autohton să nu fie familiar cu brandul creat de cei doi, însă în Paris și Londra, el reprezintă un nume puternic. „Întocmai precum curentul Dadaist, care respingea cultura tradițională, DADA apărea în peisajul gri al Bucureștiului pentru a încerca să ne facă să dăm uitării lecția egalitarismului și să ne învețe să ne exprimăm diferit”, mai spune creatoarea de modă.

În 1992, tot alături de soțul ei, înființează Castel Film, una din cele mai importante case de producție cinematografică din România. De-a lungul timpului, studiourile au reușit să producă și să promoveze la nivel internațional peste 250 de filme, realizate în colaborări cu artiști de renume mondial, peste 800 de reclame și mii de ore de conținut pentru televiziune națională și internațională. Dintre lungmetrajele realizate cu sprijinul Castel Film Studios, amintim: *Silent Valley* (2016, r: Marian Crișan), *Killing Salazar* (2015, r: Keoni Waxman), *Kyra Kyralina* (2013, r: Dan Pița), *What about love* (2012, r: Klaus Menzel), *Süskind - WWII Holocaust Story* (2011, r: Rudolf van den Berg).

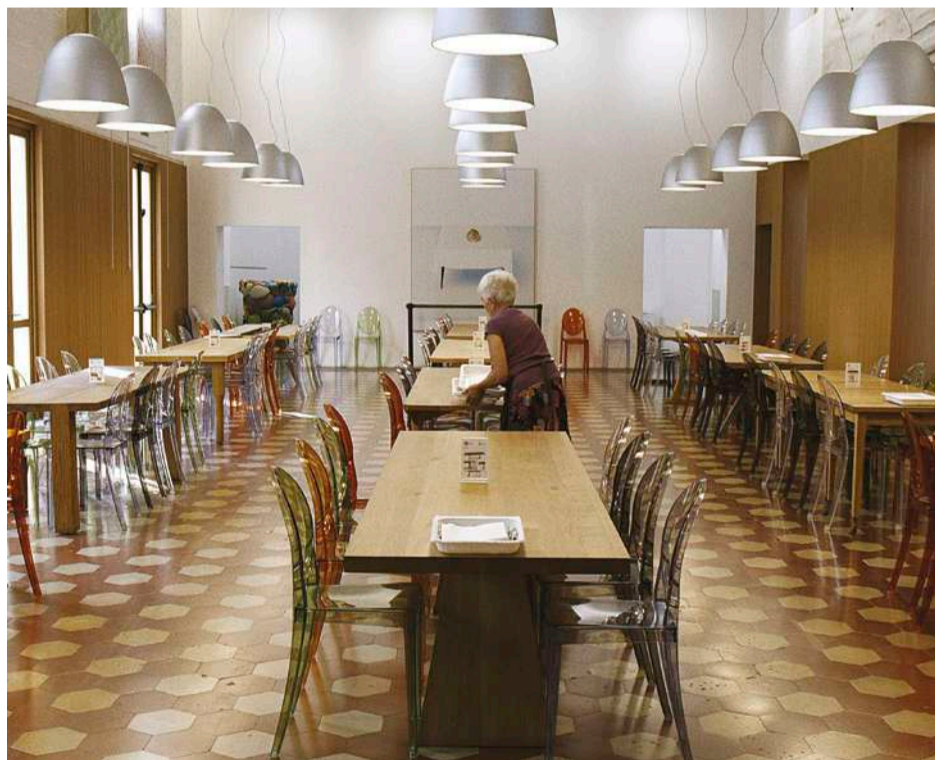
Designerul român a realizat costume pentru *Seed of Chucky* (2004, r: Don Mancini), *What happened to Monday* (2017, r: Tommy Wirkola), *Pulse* (2006, r: Jim Sonzero), *Cold Mountain* (2003, r: Anthony Minghella), *Mirrors* (2008, r: Alexandre Aja).

În perioada 31 mai – 8 iunie, publicul din festival poate vizita expoziția-eveniment, EPIC, care însumează o serie de costume realizate de celebrul designer vestimentar român, pentru producțiile amintite mai sus.

De asemenea, Oana Păunescu va primi în cadrul TIFF, premiul pentru întreaga carieră, pentru merite deosebite aduse industriei cinematografice internaționale.

FILM FOOD

Povestea risipei alimentare scurt ghid de nutriție inteligentă

Una din cele mai mari probleme ale secolului nostru se leagă de felul în care ne hrănim. Ofertele curg doldora în supermarketuri, unde varietatea incredibilă ne îmbie să cumpărăm produse de care poate nici nu avem nevoie. La finalul zilei, multe ajung la coșul de gunoi, pe când în țările defavorizate ele nu se găsesc în cantități necesare. *Povestea risipei alimentare* încearcă să identifice răspunsuri pentru cum poate fi contracarat acest dezechilibru. Treptat, filmul se transformă într-un ghid practic al felului cum putem folosi inventiv diverse alimente refuzate. În goana pentru salvarea alimentelor, întâlnim rețete re-

lizate din resturi, transformate în delicatese surprinzătoare. Regizorii Anna Chai și Nari Kye – cărora documentarul le-a adus un premiu Primetime Emmy – străbat toată lumea și găsesc profesioniști care încearcă să salveze mâncarea; așa intrăm în contact cu un britanic care folosește colțuri de pâine pentru a crea o bere delicioasă sau cu un chinez care transformă măruntaiele de porc în feluri senzaționale. Și sunt mulți, mulți alții, pe care îi puteți descoperi.

Povestea risipei alimentare rulează joi, 6 iunie, ora 18:30, la Sapietia, și sâmbătă, 8 iunie, ora 22:15, la Cinema City Iulius sala 4.

Ion Indolean

ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Un prinț și jumătate prietenie eternă

Un prinț și jumătate conține o formulă stilistică mai puțin curentă în cinematografia românească. La întâlnirea dintre basm și dramă clasică, filmul impune un tip de eseu personal unde cel mai important nu e felul cum curge povestea, ci mai degrabă relațiile intime surprinse între cei trei prieteni atât de buni, doi bărbați și o femeie, aflați între vârste. Regizoarea Ana Lungu reușește să transpună amicitia de-o viață între actorii Iris Spiridon, Marius Manole și István Téglaș. Fragilitatea relației lor, de factură aproape onirică, nu e neapărat pusă la îndoială, ci mai degrabă prezentată sincer: cu bune, cu rele, mici certuri, scurte

momente de bucurie, angoasă, ierarhii într-o perpetuă modificare, supărări de moment. Dar ceva îi leagă și îi aduce mereu înapoi. Lungu continuă cu studiul de personaj – după ce *Autoportretul unei fete cuminiți* conținea foarte multe detalii din viața ei – și confirmă faptul că e unul dintre cei mai intimi cinești autohtoni. Subiectele pe care le alege se află mereu în imediata ei confidențialitate, iar asta oferă proiectelor sale aerul acela rar, al unor filme-confesiune.

Un prinț și jumătate rulează joi, 6 iunie, ora 22:30, la Cinema Arta, și sâmbătă, 8 iunie, ora 10:00, la Cinema Arta.

Ion Indolean

InterogaTIFF

Pavel Bartoș, în spatele camerei de filmat: „M-am gândit cum mi-ar plăcea mie să aud indicațiile de la un regizor”

Astăzi, la ora 21:45 în Piața Unirii, spectatorii care vin pentru continuarea faimosului *Moromeții*, se vor bucura, înainte de proiecție de debutul regizoral al actorului Pavel Bartoș, cu scurtmetrajul *Romanian Traditions*. Plecând de la premisa unei nunți la sat, cu figurile familiar-comice obișnuite, scurtmetrajul e o comedie care va destinde audiența.

Alex Mircioi: Așa cum spune și titlul, *Romanian Tradition* vine dintr-o situație foarte specifică nouă. Cum v-a venit ideea pentru scenariu?

Pavel Bartoș: Este după o întâmplare adevărată, care s-a petrecut acum 20 de ani. Această poveste a ajuns și la mine, mi s-a părut foarte interesantă și am zis că poate fi un subiect de film. La început, nu știam dacă ar fi de lungmetraj sau de scurtmetraj, însă într-un final am ales să fie scurtmetraj și mi-am zis că acesta poate fi debutul meu regizoral. Cunosând foarte bine povestea, am considerat că poate și debutul meu în ale scrisului! (Hahaha)

A.M.: Cum a fost să treceți din fața camerei în spatele ei?

P.B.: Mult mai greu decât mă așteptam. Dacă în fața camerelor sau pe scenă sunt actor și sunt interesat de al meu joc sau de ce mi se întâmplă mie, aici a trebuit

să gestionez jocul a 10 actori și a 60 de oameni din figurație. Asta pe lângă ceea ce este poate cel mai important: coordonarea echipei tehnice (cameramani, scenografie, costume, etc), care trebuie să înțeleagă exact ce vreau eu și cum vreau. Pot să spun că după acest film mi-am schimbat optica în ceea ce privește regizorul și producătorul, în general. Îmi admir mai mult și-i înțeleg și mai mult decât până acum. Marele meu avantaj a fost că am avut o echipă de actori extraordinară, care mi-a înțeles toate stângăciile, care a trecut peste ele și a avut o încredere fantastică în primul meu demers regizoral. Și la toate astea s-a adăugat și echipa tehnică, din partea căreia am primit același sprijin necondiționat. Mi s-a confirmat încă o dată lucrul pe care-l gândeam deja de foarte mult timp: e foarte importantă echipa cu care lucrez, iar eu am avut mare noroc și le mulțumesc pentru acest lucru.

A.M.: Cum v-a ajutat experiența lucrului cu alți regizori? Ce fel de regizor ați evitat să fiți?

P.B.: M-a ajutat enorm. Normal că experiența personală a contribuit foarte mult. Într-adevăr, am evitat să fiu un regizor dictatorial. Nici nu a fost cazul, pentru că echipa cu care am lucrat m-a ascultat de fiecare dată și a avut mare în-

credere în mine. Tot timpul m-am gândit cum mi-ar plăcea mie să aud indicațiile de la un regizor. Așa că, am încercat să comunic totul astfel încât actorul să înțeleagă din prima ce vreau să spun, să mă exprim pe limba noastră! Asta nu înseamnă că mi-a ieșit mereu, dar în 75% din cazuri mi-a ieșit! Sper!

A.M.: Cam cum se simte să debutați din nou? Mai ales pe ecranul TIFF?

P.B.: Nu credeam că pot să am asemenea emoții! Emoțiile sunt comparabile cu prima dată când am urcat pe scenă, sunt comparabile cu emoția intrării la facultate. N-am crezut... dar îmi place enorm, mi-a plăcut tare mult experiența și vreau s-o repet curând, poate în primul lungmetraj pe care vreau să-l fac, în calitate de producător și de actor de data asta. Calitatea de regizor o lăsăm să se mai odihnească.

ZILELE FILMULUI ROMÂNESC

Portretul artistului la bătrânețe

Nora Agapi vrea să filmeze un portret al tatălui ei, fotograful ieșean Ioan Matei Agapi. Ce rezultă este un documentar care depășește limitele stricte ale portretului și dialogului. O cutie cu imagini, și imaginile sunt timp capturat din alte vremuri. Vremurile comuniste pe care Ioan Matei Agapi le-a fotografiat și filmat, cu toate cele aferente: Ceaușescu și Iliescu în vizite de lucru, bairamuri ale ștabilor de la județeană și chefuri ale lumii artistice, fragmente din copilăria fetelor lui, obiceiuri și ritualuri populare aferente sărbătorilor de iarnă. Un start bun pentru discuții despre cum omul se raportează la trecut și ce așteaptă artistul (bătrân) de la societate și consideră că i se cuvine. Un subtext necesar despre arhivele vizuale personale, subiect din ce în ce mai prezent prin cinema-ul românesc recent. Și, în cazul de față, valoros.

Portretul se face din dialoguri între fiică și tată. Conversații brutale de oneste

apropos de comunism, colaboraționism, responsabilitate paternă. Arhivele video punctează inspirat și zona de emoții familiare și zonele trecutului comunist, meticolos de fotografat-regizor. Timebox include și un episod prelung de dramă locativă. Ioan Matei Agapi este pe punctul de-a fi evacuat din locuința-studio-archivă în care locuiește din anii '70. Reacțiile lui îl definesc uman și reprezintă relațiile pe care artiștii epocii comuniste le au cu societatea din jur, cu privilegiile de ordină și greutățile vieții cotidiene. Casa studio pe care bătrânul știe că va trebui să o părăsească este un univers și un personaj în sine. Toate cutiile atent arhivate, toate fotografiile și nimicurile și lucrurile defecte pe care le conține, toate vremurile și momentele pe care le păstrează sunt de-a dreptul uimitoare. Organizarea lor într-un film despre universul lui Ioan Matei Agapi este un gest salutar.

Cristi Mărculescu

SUPERNOVA

S-a născut o stea

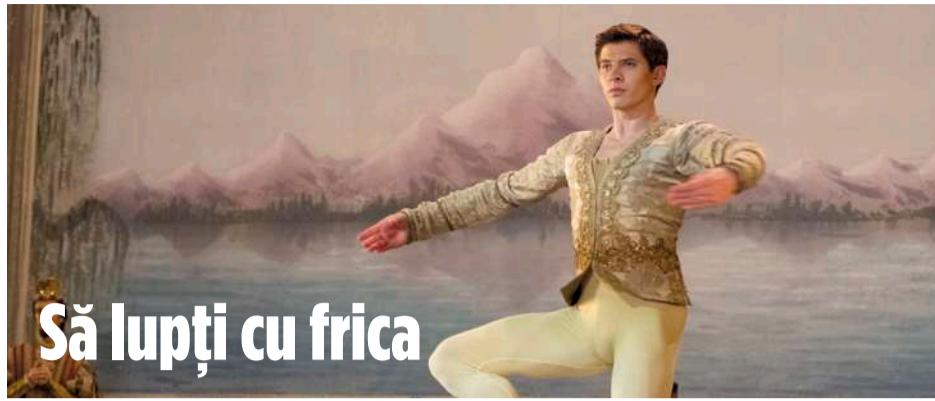
La intersecția dintre Bergman și Almodóvar se află *Quién te cantará*, cel mai recent film al cineastului de origine spaniolă Carlos Vermut, o poveste despre dualitate, obsesie și vampirism în care totul pare să fie prezis de dinainte și totuși nimic nu e previzibil. Lila Cassen (Najwa Nimri), o cântăreață pop faimoasă, ale cărei versuri sunt pe buzele tuturor, își plănuiește întoarcerea în *showbiz* după o îndelungată absență. Cu câteva zile înainte de marele concert are însă un accident în care își pierde memoria. Pentru a nu pierde ocazia de a-și face *comeback*-ul și de a-și salva cariera, asistenta sa o angajează pe Violeta (Eva Llorach), o baristă care atrage clienți imitând mișcările și cântând piesele Lilei, pentru a o învăța pe aceasta din urmă toate coregrafiile uitate, astfel încât fanii să bănuiască nimic.

Povestea evoluează într-un univers ermetic, misterios, care la final se închide în cerc, în același loc în care a început. Relațiile dintre cele patru femei (Lila și asistenta ei, Violeta și fiica ei), sunt mereu dinamice și proaspete, de multe ori conflictuale, iar mediile din care provin (Violeta trăiește de pe o zi pe alta, în timp ce Lila trăiește în lux și opulență, un mediu aproape steril prin

coloristică) se află la capete opuse, astfel că distanța dintre ele se adâncește. Totuși, obsesia Violetei pentru Lila persistă chiar și după ce ajung să lucreze împreună (poartă chiar un tricou cu fața supradimensionată a acesteia), doar că dobândește noi valențe, alimentate ulterior de dorința de îmbogățire a fiicei sale. Cântecul de lebedă al Lilei, din final, e acaparat de desfășurarea de evenimente fără precedent și de prezența puternică a Violetei, astfel că e inevitabilă chestionarea naturii *stardom*-ului celei dintâi.

Quién te cantará rulează astăzi, 6 iunie, de la 20:45 la Cinema Dacia Mănăstur, și sâmbătă, 8 iunie, de la 20:15 la Cinema Florin Piersic.

Laurențiu Paraschiv

Să lupți cu frica

„Baletul este despre reguli, disciplină și obediență”, îi spune lui Rudik, unul din directorii școlii de dans. În timpul războiului rece, URSS însemna pentru cetățenii lui, aceleași lucruri, plus privarea de intimitate.

Cel de-al treilea film al lui Ralph Fiennes se concentrează pe viața lui Rudolf Nureyev, având ca nucleu momentul-cheie în care acesta își începe cariera internațională. Interpretarea parcursului celui mai mare dansator al secolului XX, pe care o oferă Fiennes este aproape poetică. Rudik (Oleg Ivenko) se naște într-o zi de martie 1938 într-un transsiberian în mișcare. Niciodată Nureyev n-a cunoscut acel „acasă”, fie că stătea în Irkutsk, Moscova, Paris sau Austria. Poate că nu e un fapt absolut întâmplător acela că schimbarea parcursului său profesional și personal s-a întâmplat tot într-un spațiu de tranziție: un aeroport din Franța. Povestea se împarte pe două planuri: pe de-o parte îl avem pe copilul speriat și retras, care din cauza războiului nu ajunge să-și cunoască tatăl, iar când acesta se întoarce e prea târziu să mai creeze o legătură; pe de altă parte, îl avem pe tânărul rebel, cel care trăiește pentru a încălca regulile, autodidactul pasionat de artă, ambițiosul care știe că succesul profesional înseamnă putere. Un punct-cheie al maturizării sale îl reprezintă întâlnirea cu mento-

rul Alexander Ivanovici Pușkin (Ralph Fiennes), care pe lângă lacunele artistice, umple și golul lăsat de un protector patern. Pușkin îi dezvăluie paradoxul dansului: regulile, disciplina și obediența nu înseamnă nimic fără sensul pe care îl dau sentimentul de libertate și propria poveste. Iar aceasta este o lecție pe care Nureyev a început să o aplice și în viața de zi cu zi, în lupta lui contra unui sistem prohibitiv. El e ghidat în alegeri de nevoia de a crea punți de comunicare dintre est și vest și din aceea de a lupta cu frica. Filmul nu insistă pe „partea scandalosă” a vieții lui Nureyev, aceea încărcată de promiscuitate, scandal, intrigă, relații pasagere, homosexualitate și SIDA. Aspectul de cancan nu a fost unul din mizele peliculei lui Fiennes, ea concentrându-se pe existențialismul ce transpune printre rândurile poveștii: omul vs. lume. Pe scurt, este o poezie de film, pe care aș recomanda-o și celor care nu se consideră mari fani ai baletului clasic.

Filmul rulează joi, 6 iunie, de la ora 18, la Cinema Florin Piersic.

Alexandra Felseghi

Monumentul emigrantului român necunoscut

Noul documentar al lui Claudiu Mitcu merge până în Spania și înapoi pentru a contura realitățile emigrației.

Numărul de români plecați la muncă în străinătate a devenit recent subiect serios de dezbateri și mesaje politice neserioase. Claudiu Mitcu filmează concretul de dincolo de numerele, statisticile și procentele abstracte. O face pe ruta România-Spania-România, adunând de la emigranți români materiale video care i-ar putea defini cel mai bine și urmărindu-i pe unii cu camera de filmat.

De-structurat în 2 capitole și jumătate *Emigrant Blues: un road movie în 2 1/2 capitole* este mai interesat de realitatea adaptării la viața în țări străine (Spania în cazul de față) de cele care se aruncă și cele care se păstrează în cursul procesului de acclimatizare societală și culturală. Schițat sumar dar ilustrat exhaustiv

cu imagini și secvențe de viață „afară”, documentarul nu are mesaje sau verdicte ci idei, notate când direct (din materialele video ale emigranților), când pe durată. O călătorie cu autocarul, montată pentru a sublinia distanțele și timpii morți ai existenței și ai experienței migrării este sonorizată diegetic, cu posturi de radio românești care-l propagă pe Fuego pe calea undelor pentru a ostoi dorul de țară.

Blues-ul lui Mitcu cu emigrația hispanică vine cu elemente concrete despre ce înseamnă să fii emigrant într-o discuție în care foarte mulți vin cu altceva decât idei generice, afirmații generaliste și verdictive pline de parti-pris politic.

Cristi Mărculescu

E.ON vă prezintă secțiunea
Film și religie
la TIFF 2019.

e-on

PRODUȚIE: FESTIVALUL
INTERNATIONAL DE FILM
TRANSILVANIA
SECȚIUNE: FILM ȘI RELIGIE
PREZENTAT DE: E.ON

DATA	AN	EDIȚIA
31.05-9.06	2019	18

UMBR3

HBO
EUROPE

Joi, 6 iunie, ora 20:45, Cinema Florin Piersic
Primul episod din UMBRE 3, în avanpremieră la **TIFF** Transilvania Internațional Film Festival

Interviu direct de pe afișul TIFF.18 Alexiana Cîmpean

Numele, vârsta, orașul din care vii?

Bună, sunt Alexiana Cîmpean, am 18 ani și sunt din Cluj Napoca.

Ce ai vrea să știe lumea despre tine?

Un lucru interesant despre mine e povestea numelui meu: pe scurt, indecizia părinților de a alege pentru mine unul din numele de Alexia și Ana, astfel că au ajuns la compromisul de Alexiana. Deși materiile mele preferate sunt Engleza și Franceza, mă fascinează diferite perioade istorice, cum ar fi anii '20-'90, epoca victoriană și multe altele. Îmi place foarte mult să văd modul în care lumea s-a schimbat pe parcursul secolelor: care era mentalitatea acelor vremuri, ce evenimente au avut un impact asupra societății la timpul respectiv, care erau curente în modă/film/literatură etc. De asemenea, îmi place foarte mult să scriu, să citesc și să mă uit la/să fac (scurte) filme.

Ce personaj de film se potrivește cel mai bine cu ce înseamnă pentru tine să fi un adult?

Tom Hansen, din filmul *500 Days of Summer*. Filmul ne trece prin evenimentele ce au cauzat despărțirea prietenei lui, Summer, de el. Tom pornise cu niște convingeri în legătura cu ceea ce ar trebui să fie dragostea, convingeri care au avut un impact toxic asupra relației lui. În final, însă, acesta realizează lipsa de judecată și egoismul de care a dat dovadă, evoluând ca persoană. Tom Hansen mi se pare un exemplu bun pentru ce înseamnă să fi un adult: să înveți și să te dezvolți din greșelile

tale, oricât de multe ar fi ele și să evoluezi constant, fără a rămâne blocat în tipare preconceptuate, de multe ori impuse de alții.

Care e filmul care te-a făcut să-ți placă filmele?

Sincer, nu aș putea să vă spun. A fost mai mult un respect pentru ele, unul care s-a dezvoltat în timp, din momentul în care mi-am dat seama cât de multe sentimente, concepții și întrebări importante pot fi puse cu adevărat în sau prin filme. Din momentul în care mentalitatea mea în legătură cu filmele s-a schimbat de la „simple materiale media făcute pentru a fi vizionate” în „un mod de exprimare, de eliberare a emoțiilor și posibile lecții de viață”, atunci am început să iubesc filmele.

Ce planuri ai pentru TIFF 18?

Sper să apuc să văd cât de multe filme posibil, să întâlnesc oameni noi și să profit din plin de această experiență unică.

Relaxare, responsabilitate și răspunsuri de la juriul TIFF.18

La un festival, cea mai râvnită poziție este cea a juraților, care huzuresc toată ziua și se uită la câte filme își doresc. Sau, cel puțin asta crede lumea, dar cei cinci membri ai juriului TIFF.18 au complet altă părere.

Anul acesta, juriul este format dintr-un amestec de oameni cu funcții destul din diferite în industrie, deci cu perspective destul de diferite despre ea. Denis Côté este regizor canadian, deja familiarizat cu TIFF-ul, datorită proiecțiilor de anii trecuți cu filmele sale *Vic și Flo au văzut ursul* (2013) și *Pielea ta atât de fină* (2017). Constantin Popescu este și el regizor, tot cu un istoric la TIFF, căci filmul său din competiția de anul trecut, *Pororoca*, a câștigat Premiul pentru cel mai bun actor. Grainne Humphreys și Mike Goodridge sunt amândoi selecționeri și directori de festivaluri, cea dintâi în Irlanda, iar cel de-al doilea într-un tânăr festival din Macao. Anita Juka este un producător cu aproape 20 de ani de experiență.

La conferința de presă de ieri de la Platinia, toți jurații au vorbit despre programul lor de TIFF.18, care într-adevăr este lejer, dar asta pentru că, după spusele lor, este un festival mai relaxat. Au discutat un pic despre cât de receptiv este publicul clujean la filme de artă, iar Constantin Popescu a dat verdictul final: „Un festival

este interesant dacă ai filme interesante de văzut. Iar acesta este cazul aici.”

Cei trei ne-au explicat puțin cam cât de importantă este munca unui jurat într-un festival mare. În primul rând, Denis Côté a vorbit despre ce înseamnă un premiu într-un festival pentru un cineast tânăr, sau pentru unul care face filme mai ambițioase și greu de distribuit în săli. Mai exact: bani pentru realizarea următorului film. Ceea ce nu e mic lucru, iar responsabilitatea asta înseamnă, de multe ori, discuții aprinse și compromisuri dure. „Este un tip mult mai angajat de discuție. O formă mult mai intensă de a urmări un film. Când ești într-un juriu, există o extra-responsabilitate față de film”, ne spune Grainne Humphreys. La rândul său Juka dă mai multă importanță publicului: „Vreau să văd ce simte publicul”.

Mizele sunt și unele personale, însă. Cum este cazul lui Côté: „Și eu am fost jurizat când am fost în festivaluri, dar când ești tu însuși jurat ascuți cum vorbesc oamenii despre filmele altora, așa că atunci când fac un film, nu sunt la fel de stresat”. Cu toate acestea, tot el ne explică și faptul că nu ar trebui să doară atât de tare când pleci cu mână goală de la un festival căci, în definitiv, „un premiu merge la filmele preferate de doar cinci oameni”.

Alex Mircioi

by LIDL

LIDL te așteaptă din nou la TIFF,
cu primul spațiu pop-up dedicat
bunului gust!

Surprinde-ți mai mult decât papilele gustative și încearcă
tot ce ți-am pregătit!

TIFF.18

LIDL

merge să fi surprins

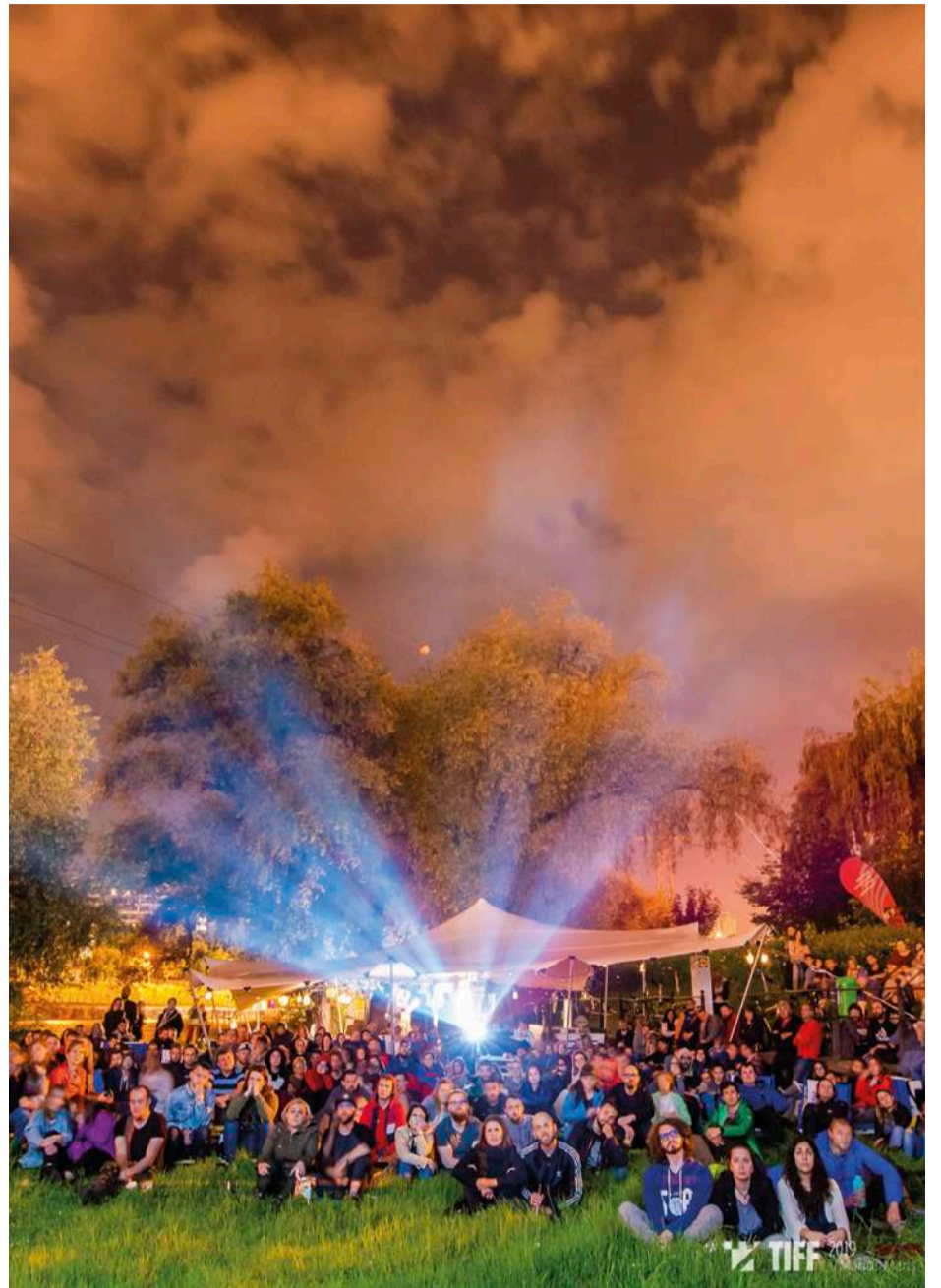
card preferat

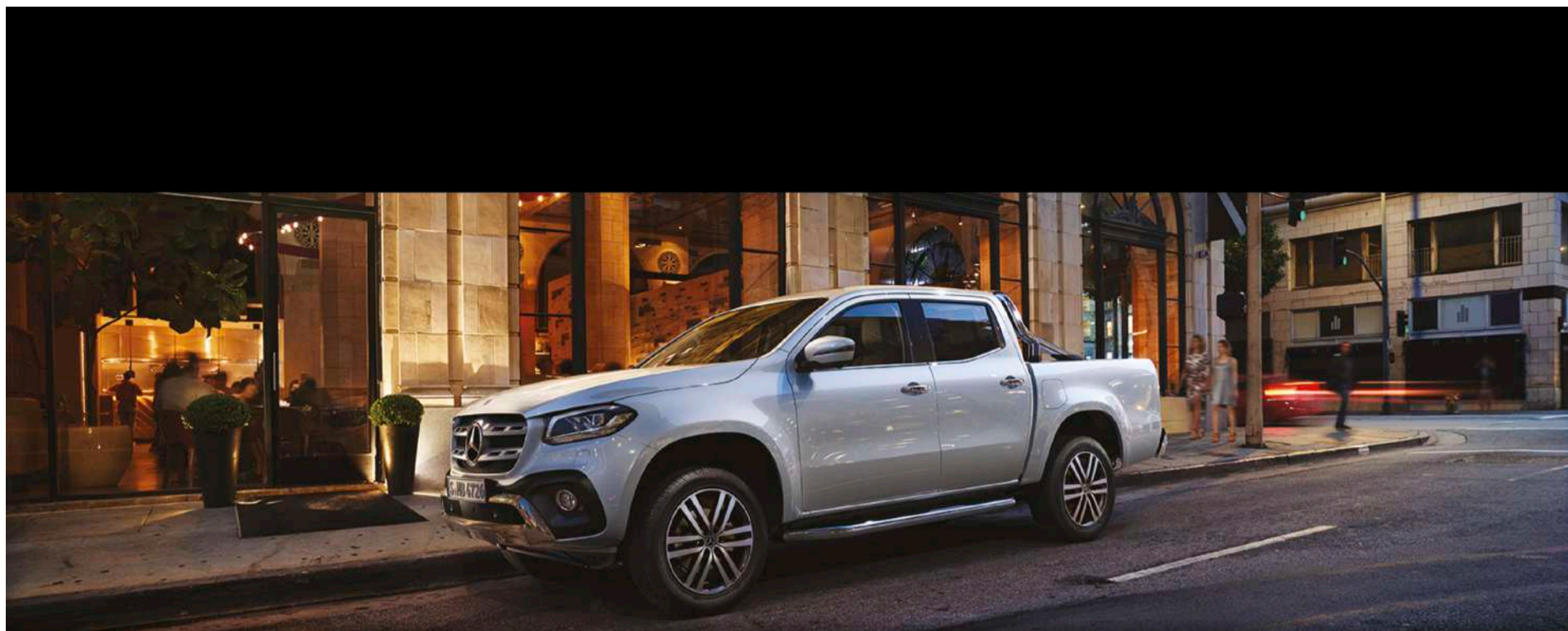
Privește lumea dintr-o
nouă perspectivă.

Începe ceva
de neprețuit™

Folosește cardul tău Mastercard®
în locațiile TIFF și bucură-te de
experiența completă a festivalului.

TIFF moments

Clasa X 250 d 4MATIC. Consum combustibil în regim mixt: 9,6 / 6,9 / 7,9l/100 km; emisii CO₂ în regim mixt: 207 g/km

Cu Clasa X Power Edition aventura începe înainte de film.

Clasa X Power Edition are puterea de a întoarce toate privirile. Cu o robustețe convingătoare, caracteristici onroad și offroad impunătoare, Clasa X Power Edition aduce un surplus de clasă la fiecare aventură.

Detalii pe www.mercedes-benz.ro/ClasaXEdition

Clasa X Power Edition
37,150 Euro fără TVA
44,208 Euro TVA inclus

Mercedes-Benz

Călătorește cu TAROM
 și beneficiază gratuit de:

Bagaj
de cală

Bagaj
de cabină

Catering
la bord

Check-in
în aeroport

www.tarom.ro

INDUSTRIA ȘI
 EDUCAȚIA
 SUNT DIN
 ACELAȘI FILM!

Suntem convingși că educația este singura forță ce are puterea de a schimba lumea. În fiecare an, TenarisSilcotub investește peste 1 milion de dolari în dezvoltarea comunității, iar educația este principala noastră prioritate. Pentru cei aflați pe băncile școlilor, avem programe dedicate de susținere din clasa I până la facultate, iar pentru întreaga comunitate susținem educația cinematografică prin Tenaris CineLatino și Tenaris CineJunior.

TenarisSilcotub este susținător
 al TIFF din anul 2006 și partener
 principal EducaTIFF în 2019!

TenarisSilcotub

InterogaTIFF

Uraganele sufletului: Interviu cu Nadav Lapid

Nadav Lapid (născut în 1975) a câștigat anul acesta Ursul de Aur la Berlină pentru fascinantul *Sinonime*, un film complex, cu puternice accente din Godard, în centrul căruia se află Yoav, un flâneur israelian care încearcă să se integreze în Franța și să se descotorosească complet de propriul trecut. Am vorbit cu Lapid miercuri, după proiecția cu casa închisă a filmului, cu o seară înainte, și l-am întrebat despre procesul lui de gândire și despre personajul magnetic pe care l-a creat.

Cum ați conceput filmul? Aveți stări interne diferite când scriați momentele introspective și poetice și când le scriați pe cele expresive, de acțiune?

Mi s-au pus aceleași întrebări de trei mii de ori — dar asta încă nu. Știu că toți regizorii spun asta, dar eu sunt realmente foarte instictiv în munca mea. Întotdeauna cred că există un adevăr anume pe care trebuie să-l aduci la suprafață. Ceva ce e fundamental în viață, în existență. Scopul meu este să merg în profunzime, din ce în ce mai adânc. Și nu știu cât de adânc poți să mergi, unde ajungi cu asta. Dar totul vine dintr-un fel de necesitate să te duci în cele mai "dezbrăcate" locuri. Nu în sensul sexual, ci în sensul unui loc în care sau de la care pornește viața. De exemplu, lucrurile din interiorul nostru, din sufletul nostru sunt drame majore. O scenă de acțiune, un Western întreg care se petrece în sufletul nostru. Într-un fel, cred că adevărul este în haos, în sensul că găsești totul acolo, doar că alandala. Interiorul și exteriorul, fizicul și mentalul, sexualul și ideologicul. Nu te cunosc, dar sunt aproape convins că ai avut momente de o activitate extraordinară gândind întins pe canapea. Scopul cinemaului, care nu are același avantaj de a crea o furtună de gânduri ca și cărțile, este să emoționeze, să creeze aceste aventuri mentale, aceste uragane ale sufletului. Deci, pentru mine, interiorul și exteriorul, ce se întâmplă cu corpul și cu mintea sunt până la urmă același lucru. Dar, evident, trebuie să găsim uneltele cinematografice cu care să exprimăm acest lucru.

Cred că se vede asta în film. Este un echivalent estetic al limbii, al vocabularului, nu doar în sensul propriu al cuvântului sau în cel care leagă limba de identitatea națională, dar și în relația vizual-textual. Limba exprimă ce nu poate exprima vizualul și invers. De exemplu, dacă îți zic că filmul are multe scene în care un tip merge agale și bombăne sinonime în franceză, sună...rău! Cred că scenele astea au fost tratate ca scene de acțiune, pentru că uneori sunt cele mai dramatice, cele mai aventuroase din film. Cuvintele astea în franceză merg dincolo de înțelesul sau uzanța lor în comunicare. Sunt un fel de apoteoză: victoria sinelui, celebrarea lui, dar și o pierdere. Cuvintele sunt cruciale, dar melodia, muzica cuvintelor este mai importantă decât înțelesul lor. E un film de acțiune lingvistic(ă), dacă există așa ceva.

E interesant că *Sinonime* se conectează la moștenirea cinematografică a Franței: noul val, Godard, dar și filmele altora, cum ar fi Bertolucci. Fil-

mul nu citează doar aceste referințe, le provoacă la dialog. Cum lucrați cu această complexă serie de referințe?

O recenzie a spus că, pe de o parte, sunt tot felul de gesturi către Godard, Carax, sau Bertolucci, dar că în același timp, e un fel de bătălie medievală între cavaleri, un duel. E un fel de arunca mânușa acestor regizori: "Să vedem, francezilor cu cinemaul vostru franțuzesc, care-i cel mai bun regizor al vostru? Ia aduceți-l să se bată aici. Luați-l pe Carax." Cred că filmul tratează asta foarte onorabil, dar mai trage și câte o palmă. E o provocare, o răzmeriță. Iau Noul Val și-l întorc cu fundul în sus. Chair și cu acest concept foarte francez din cinema și viață, triumphiul amoros. E triumphiul din *Jules et Jim*? Nu cred. E mai amar, mai fizic, mai hardcore, mai straniu, mai obscen. Așa cum Yoav vine la Paris cu proiecțiile lui despre oraș — așa că atunci când întâlnește un cuplu francez care e chiar ca-n filmele franțuzești, e ca o fantezie pentru el când se trezește în patul lor. Filmul se joacă și cu fantezia noastră despre cinemaul francez: Noul Val sau Bertolucci cu filmele lor despre americani la Paris. Dar fantezia e pervertită aici.

Identitatea este unul dintre principalele subiecte din film — identitatea biografică, sexuală, ideologică a lui Yoav. Dar e o negociere: când identitatea e concept general, e rigidă, dar la nivel individual e fluidă. Cum se poziționează Yoav în Franța aceasta post-colonială, postmodernă, post-adevăr? El e ca o bombă.

E o bombă, da, la ca un războinic care se luptă constant cu momentul, e în război permanent. Vrea tot timpul să dărâme granițele, să facă ceva ce nu s-a mai făcut, să transforme fiecare lucru în altceva. Prietenia se transformă în sex, sexul în prietenie. Subminează întotdeauna ce se întâmplă — din cauza asta cred că, dincolo de chestiunile legate de identitate, el e de fapt o persoană fără adăpost de la viață. E un outsider care întotdeauna se izbește de uși închise. În același timp, e un personaj complet nerigid cu noțiuni foarte rigide (instinctiv, subconștient). În capul lui e o dichotomie simplă: îmi asasinez identitatea israeliană și mă nasc ca francez, în termenii mei. Este cel mai francez dintre israelieni și cel mai israelian dintre francezi. Vine dintr-un loc în care cultura depinde de granițe și ajunge într-un loc fără granițe. Vrea să fie și normal și NapoleonBonaparte. E în contradicție permanentă. E homosexual sau heterosexual? O constantă contradicție între conștiință și existență. Și scena cu filmul porno e singurul moment în care vorbește ivrit. E întrebat de cel care filmează cum e și răspunde că e divin. E un moment teribil sau divin? Umilitor sau triumfător? Adevăr sau minciună? Toate deodată? E o stare hibridă. Fiecare moment din film există între doi poli opuși.

Flavia Dima

#EU am ales!
... ca să nu alegă alții pentru mine.

★★★★★
#europa

★★★★★
#romania

"Nu întoarce spatele viitorului tău. VOTEAZĂ!"

Cetățean European

NE EDUCĂM AZI PENTRU CĂ NE PASĂ DE MĂINE. INVESTIM AZI PENTRU BUNĂSTAREA DE MĂINE. CĂLĂTORIM AZI PENTRU POVEȘTILE DE MĂINE. MERGEM LA VOT AZI PENTRU NOI DE MĂINE. DECIDEM ACUM PENTRU UN MĂINE ASUMAT, UN STAT POLITIC AL NOSTRU, DECIDENT PENTRU NOI. VREM SĂ FIM PARTE DIN VIITORUL NOSTRU. ALEGEM PENTRU NOI. NE VEDEM LA VOT. ȘI ÎN CINEMA.

#trendlatiff

COMING SOON
NOVEMBER 2019

TIFF

trend
communication

Prezentat în avanpremieră națională la TIFF noul sezon din *Umbre* promite multe. În primul rând să-i dăm cezarului ce-i al cezarului: de la Filantropica lui Nae Caranfil încoace niciun produs audio-vizual autohton n-a reușit să se înșurubeze atât de bine în cultura pop(ulară). Deci da, așteptările sunt mari. Mai ales după sezonul 2, care-a folosit un combo de drogul marijuana și sabotaj la frâne pentru a cauza un avort și o benzinărie explodând și colapsurile celelei de bază a societății și celulelor mafioate ca pretext de replici antologice. Pentru că asta chiar vrem să vedem și prin filmele românești: da, avem nevoie de mai multe explozii, de fapt de explozii, punct.

Acu ce-i de făcut în al treilea sezon: necazurile de familie și famiglele continuă să se continueze, Relache (Șerban Pavlu) prins fiind între o despărțire de Gina (Maria Obretin) și o situație mult prea complicată cu polițiști violatori și jocuri de contra-spionaj. Chucky (Dan Hurduc) are și el probleme, exclus fiind din echipa de înnot. Magda (Mădălina Craiu) și Teddy (Gabriel Huiian) sunt încă în convalescențe emoționale după accident, iar Nico (Andreea Vasile) este destabilizată de incidentul sexual căruia i-a căzut victimă.

Apropo de victime avem și o primă victimă în primul episod din sezonul 3 de *Umbre*. Bine și frumos, dar în ritmul acesta nu o să prindă din urmă *Cernobâlul* la body-count. Probabil body-count-ul nici nu este un scop în sine. Mizele narative sunt

pe restructurarea familia izbite de brațele lungi ale legii. Mizele *cool* țin de dialogurile acelea memorabile și contestabile, pline de cuvinte din acelea scurte și urâte cum se folosesc mai mult în dezbaterile de guvern, parlament și consilii locale decât la alimentară sau prin vizite. HBO își asumă frumos și mucalit statutul de serial-cult pentru *Umbre*. O asumare din cuvinte și din umoruri, prea radicală ca să fie un caz clasic de radicalism *chic* și totuși prea chic pentru a putea fi considerată contondentă. Ceva din șarmul (deloc discret al) mahalalei și periferiei este inclus, nu ca bonus ci ca bază pentru mafioțelile și mărlăniile din serial. Aici la debut de sezon 3 construcțiile standardizate-exuberante despre mafioțea de maidan sunt lăsate mult în urmă. Relache e încă dâr, furios, taciturn și conștient că nu are soluții, Căpitanu' (Doru Ana) e nițel ofilit pe subiectele de familie dar ferm convins că are soluții și pentru organizație și pentru relația stâncoasă cu beizadeul Teddy. Sabin (Sergiu Costache) este tot pe zona *pumnii mei minte nu are dar sunt dispus să purtăm o discuție în contradictoriu*. Într-un fel pervers (și în sens propriu și în sens figurat) polițistul Emilian devine unul dintre cei mai buni villaini ai spațiului mioritic. Merit pe care îl împart și Laurențiu Bănescu și regizorii Bgdan Mirică și Igor Cobileanski.

Scurt pe doi începem să reîncepem bine sezonul 3 din *Umbre*. O să avem ce memeiza.

Cristi Mărculescu

Sezonul 2 din Big Little Lies are premiera la TIFF

Pentru a sărbători cum se cuvine Ziua HBO avem o premieră de calendar internațional. Primul episod din sezonul 2 din *Big Little Lies*. Ecranizare a unui bestseller semnat de Liane Moriarty, inițial gândit ca mini-serie dar prelungit cu un sezon 2 la cererea publicului *BLL* este o dramă plină de traume, ambiții și secrete ale unor femei

de succes. Dar *BLL* este mai mult decât un serial despre un grup de mame care fac ce vor ele. Microcosmosul existenței burgheze le este de mult prea multe ori dat peste cap de copii, rivalități, crime. Acum, la început de sezon 2, cele 5 femei încearcă să se convingă reciproc că au scăpat cu basmalele curate.

Pentru noul sezon scenaristul David E. Kelley (cu titluri celebre la activ: *Boston Practice*, *Chicago Hope*, *Ally McBeal*) colaborează cu regizoarea Andrea Arnold (care preia funcția de la Jean-Marc Vallée) și spectatoarele fidele serialului vor avea parte de câteva surprize de casting. Nimeni alta decât Meryl Streep intră în cadru. Este mama victimei din sezonul anterior, iar Madeline (Reese Witherspoon), Celeste (Nicole Kidman), Jane (Shailene Woodley), Renata (Laura Dern) și mai ales Bonnie (Zoë Kravitz) află pe pielea lor dacă nu cumva au scăpat de un drac și au dat de mă-sa.

Cristi Mărculescu

PROGRAM / JOI / 6 IUNIE

■ FLORIN PIERSIC

13:30 *Umbre*
Zoo
r. Antonio Tublen | 104'

15:30 *Focus Franța*
Vieți duble
Doubles vies | r. Olivier Assayas | 107'

18:00 *Supernova*
Corbul alb
The White Crow | r. Ralph Fiennes | 127'

20:45 *Ziua HBO*
Umbre – sezonul 3, primul episod
Shadows – Season 3, First Episode | r. Bogdan Mirică | 66'

22:30 *Supernova*
Miracolul din Marea Sargaseilor*
The Miracle of the Sargasso Sea
r. Syllas Tzoumerkas | 121'

■ CASA DE CULTURĂ A STUDENȚILOR

16:00 *Supernova*
Rojo
r. Benjamín Naishat | 109'

18:30 *Piața Unirii Open Air, Deschiderea oficială, Zilele Filmului Românesc*
Parking
r. Tudor Giurgiu | 110'

21:00 *Competiție, Zilele Filmului Românesc*
Monștri.
Monsters. | r. Marius Olteanu | 116'

■ CINEMA VICTORIA

10:00 *Zilele Filmului Românesc*
Scurtmetraje românești I
Romanian Shorts I | 116'

12:30 *Competiție*
Pauză
Pause | r. Tonia Mishiali | 97'

15:00 *Competiție*
Monos
r. Alejandro Landes | 100'

17:00 *Ziua HBO*
Big Little Lies (Season 2, Episode 1)
Marile Minciuni Nevinovate (Sezonul 2, episodul 1)
r. Andrea Arnold | 45'

20:00 *Competiție*
Alb cât vezi cu ochii
A White, White Day | r. Hlynur Palmason | 109'

22:30 *Umbre*
Sechestrați în tunel
Cutterhead | r. Rasmus Kloster Bro | 87'

■ CINEMA ARTA

10:00 *Zilele Filmului Românesc*
Moon Hotel Kabul
r. Anca Damian | 90'

12:00 *Zilele Filmului Românesc*
Să nu ucizi
Thou Shalt Not Kill | r. Catalin Rotaru, Gabi Sarga | 120'

15:00 *Proiecții speciale*
Nu e nimeni acasă
Nobody Home | r. Andrei Udîșteanu, David Muntean | 41'

precedat de
Învierea domnului Constantin
Resurrection of Mr. Constantin | r. Cornel Brad | 40'

17:30 *Proiecții speciale*
Ce s-a întâmplat cu Luni
What Happened on Monday | r. Tommy Wirkola | 123'
Proiecție specială în onoarea creatoarei de costume
Oana Păunescu

20:15 *Zilele Filmului Românesc*
Jurnalul familiei –escu
Being Romanian: A Family Journal
r. Serban Georgescu | 95'

22:30 *Zilele Filmului Românesc*
Un prinț și jumătate
One and A Half Prince | r. Ana Lungu | 105'

■ SAPIENTIA

10:00 *EducaTIFF*
Ninja în pătrățele
Checkered Ninja
r. Thorbjørn Christoffersen, Anders Matthesen | 82'
12:30 *Fără limită*
*Nevrland**
r. Gregor Schmidinger | 90'

14:45 *Zilele Filmului Românesc*
Timebox
r. Nora Agapi | 74'

16:45 *Zilele Filmului Românesc*
Emigrant Blues: un road movie în 2 1/2 capitole
Emigrant Blues: A Road Movie in 2 1/2 Chapters
r. Claudiu Mitcu, Mihai Mincan | 70'

18:30 *Film Food, EcoTIFF*
Povestea risipei alimentare
Wasted! The Story of Food Waste
r. Anna Chai, Nari Kye | 90'

20:30 *Ora de religie*
Menocchio
Menocchio the Heretic | r. Alberto Fasulo | 103'

■ CINEMA CITY 3

17:00 *Supernova*
Anunțul
The Announcement | r. Mahmut Fazil Coskun | 95'

19:30 *Ziua maghiară*
Lección simple
Easy Lessons | r. Dorottya Zurbó | 78'

21:30 *What's Up Doc?*
Ambulanța familiei
Midnight Family | r. Luke Lorentzen | 81'

■ CINEMA CITY 4

20:00 *Suspecți de serviciu*
Belmonte
r. Federico Veiroj | 74'

22:00 *Supernova*
Ray și Liz
r. Richard Billingham | 108'

■ CINEMA MĂRĂȘTI

19:30 *Ziua maghiară*
Versuri pocite
Bad Poems | r. Gabor Reisz | 97'

■ CINEMA DACIA MĂNĂȘTUR

12:00 *EducaTIFF*
Rocca
r. Katja Benrath | 97'

18:00 *Zilele Filmului Românesc*
Scurtmetraje românești I
Romanian Shorts I | 116'

20:45 *Supernova*
Quien te cantara
r. Carlos Vermut | 124'

■ PIAȚA UNIRII OPEN AIR

21:45 *Piața Unirii Open Air, Zilele Filmului Românesc*
Moromeții 2
Moromeții 2: On The Edge Of Time | r. Stere Gulea | 109'
precedat de
Romanian Traditions
r. Pavel Bartoș | 25'

■ SOMEȘ OPEN AIR

21:45 *Supernova*
Femeie în război
Woman at War | r. Benedikt Erlingsson | 101'

■ IULIUS PARC OPEN AIR

21:45 *3x3*
Sutienul
The Bra | r. Veit Helmer | 90'

■ INSTITUTUL FRANCEZ

22:00 *What's Up Doc?*
California Dreaming
r. Fabrizio Maltese | 105'

*Film nerecomandat minorilor /
This film is not suitable for children.

InterogaTIFF

„TIFF-ul ar putea să fie locul unde peste câțiva ani să poți să faci film”

Cristian Hordilă, managerul TIFF, explică pentru AperiTIFF ce înseamnă Manifestul InfiTIFF Summit.

De ce acest manifest, de ce acum?

Pentru că au trecut doi ani de când noi încercăm să deschidem la Cluj Fondul românesc de film. Pentru că avem o colaborare cu Primăria Cluj-Napoca, și împreună ne concentrăm eforturile să înțelegem în ce direcție evoluează producția de conținut audiovizual și cum va anticipa tehnologia viitorul cinematografiei. Și de ce acest manifest? Pentru că după doi ani de zile în care am discutat cu foarte mulți actori din zona asta, cu foarte multe persoane care încearcă să înțeleagă într-un fel sau altul viitorul, ne-am dat seama că următorul pas este să reușim să aducem la o masă de discuții cât mai mulți oameni din peisajul local care sunt curioși și care s-au ocupat de zona asta. Și să aflăm și ce vrea comunitatea locală și dacă eforturile noastre și îndrăzneala noastră are vreun sens în peisajul clujean.

În ce rol se vede TIFF în contextul dezvoltării unui pol tehnologic de producție audiovizuală la Cluj?

Cred că e evident că rolul Festivalului e cel de catalizator al acestei mișcări,

că ne asumăm responsabilitatea de a gestiona orice măsuri care ar putea să se concretizeze în urma Manifestului. Totodată, cred că prin platforma Festivalului și în special cea de Industry din cadrul TIFF, pe care noi am adus-o în Festival de câțiva ani de zile, TIFF-ul ar putea să fie locul unde peste câțiva ani să poți să faci film, producție virtuală de material audiovizual, să poți să-ți prezinți proiectele, să aduci oameni și așa mai departe.

Cum pot cei interesați să adere sau să susțină inițiativa?

Angajarea în comunicarea cu noi este cea mai simplă. Să ne scrie un mail sau să mă sune direct. Încercăm să nu ducem inițiativa asta în nicio zonă formală sau rigidă de comunicare. Pur și simplu deocamdată ne asumăm că suntem pe un teritoriu necunoscut în care încercăm să stăm de vorbă cu toată lumea, să „spread the word” în cât mai multe medii, iar pe oricine vine cu o idee sau vrea să ne propună ceva, noi ascultăm, notăm și încercăm să strângem rândurile în direcția asta de future technology, IT, Gaming.

România oferă finanțări garantate de stat de până la 45% din bugetul unui film

România oferă cel mai generos plan de finanțare din UE a proiectelor din industria cinematografică. Fie că e vorba de producții 100% românești sau coproducții, valoarea finanțărilor pleacă de la 35% din valoarea proiectului și poate ajunge la 45%. Suma totală pusă la bătaie de Guvernul României este 57 de milioane de dolari, până în 2020, iar regula de alocare este „primul sosit, primul servit”.

Rebate-ul, în România, funcționează la fel ca în orice țară europeană, preponderent în cadrul coproducțiilor. Regula este ca proiectul să cheltuiască minimum 20% din buget pe teritoriul țării noastre. Asta este o condiție pe care UE o pune pentru acest program de ajutor. Iar valoarea maximă care poate fi alocată unui proiect e până în 10 milioane de euro”, a explicat pentru AperiTIFF Alex Sterian, membru al Comisiei de Film, care evaluează proiectele depuse pentru obținerea finanțărilor.

„Există două variante, cea a coproducției, adică o companie străină vine cu proiectul integral sau parțial aici, sau o companie românească – chiar dacă au ajutor de la CNC – pentru că este permis cumulul de ajutoare, poate să facă acest lucru având finanțare parțială sau din surse proprii și din orice cheltuieli eligibile, în funcție de cum se consideră proiectul, de 35 sau 45%”, mai arată el.

Alex Sterian a mai menționat că cei 10% în plus vin dacă producția depășește un task cultural. „Acest task cultural ține de valoarea scenariului, de etica lui, iar o altă condiție este să promoveze într-un mod plener România, ca zonă geografică, anumite obiceiuri sau cultura românească. Baza este 35%, dar pot fi adăugați 10% dacă se respectă condiția pe care am menționat-o”, a încheiat Sterian.

Astăzi, de la ora 12.00, la Enigma, va avea loc Tax Incentive Panel, la care participă Tudor Giurgiu și Alex Trăilă.

MANIFESTUL infiniTIF

Versiunea 1.0 din 2. iunie 2019

9 direcții de acțiune pentru dezvoltarea unui pol tehnologic pentru producția audiovizuală la Cluj-Napoca

1 Identificarea orchestratorilor care activează ecosistemul

2 Dezvoltarea unei strategii locale pentru stimularea producției audiovizuale

3 Realizarea unui inventar continuu al activelor

4 Inițierea transferului de cunoștințe & Networking

5 Promovarea oportunităților și a resursele locale

6 Stimularea educației antreprenoriale

7 Înființarea unui Incubator

8 Crearea unor stimulente financiare la nivel local

9 Înființarea unui organism catalizator

Manifestul infiniTIF este o creație colectivă a unor antreprenori vizionari, factori decizionali din administrația publică, artă și cultură și din mediul academic clujean. Manifestul identifică nevoi comune, explorează oportunități și stimulează colaborarea interdisciplinară în ideea dezvoltării unui pol tehnologic dedicat producției audiovizuale în Cluj-Napoca.

Alătură-te inițiativei!

tiff.ro/infinitiff/manifest

UN PROIECT INIȚIAT DE

Have a merry little TIFF at home! The festival must go on. Anytime. Online

TIFF Unlimited extends The Transilvania International Film Festival experience by launching its own SVoD service, available on different devices (desktop, mobile, tablets), across Romania, from June 6th. From now on, you can watch some of the most appreciated and awarded movies by international juries, foreign and Romanian art-house and popular titles.

Transilvania International Film Festival follows in the footsteps of festivals like Rotterdam and Göteborg, which have also launched VOD platforms to complement their offerings, and premieres the first and only Romanian & CEE streaming service featuring art-house and festival movies, hand-picked auteur-driven productions, presented in partnership with local distributors, alongside winning movies from the past TIFF editions and titles from the current edition.

„From now on, you can watch some of the most appreciated and awarded movies by international juries, foreign and Romanian art-house and popular titles. We have brave or controversial titles, but also intimate or socially involved films to feature not only during the festivals, but throughout the year,” says Mihai Chirilov, TIFF artistic director.

While arthouse and indie films are hard to be found across Romania, as they have brief theatrical runs and suffer from the lowest rate of screen penetration in the EU, TIFF Unlimited gathers some of the most important titles on the

market, offering viewers the opportunity to watch them by subscribing to one of the following offers:

MONTHLY FEE - 5 Euro + TVA/month

PRE-SALE June 1st – June 9th

10 Euro (3 months)
25 Euro (6 months)
50 Euro (1 year)

FULL PRICE SUBSCRIPTIONS – from June 10th

17 Euro (3 months)
35 Euro (3 months)
65 Euro (1 year)

The TIFF Unlimited content is only available in Romania.

TIFF Unlimited was developed in collaboration with the local software company PitechPlus.

Supported by The National Centre of Cinematography in Romania and The Administration of the National Cultural Fund.

Romanian Days Romanian Cinema Post-New Wave?

For a few years now the end of the New Wave / New Romanian Cinema has been insistently foretold, starting with film students and short film directors who do not identify with it, and going all the way to the highest levels. It's natural: this has been the dominant trend in Romanian cinema for 14 years (or 19, depending on whether you take *Stuff and Dough* or *The Death of Mr Lazărescu* as a reference point).

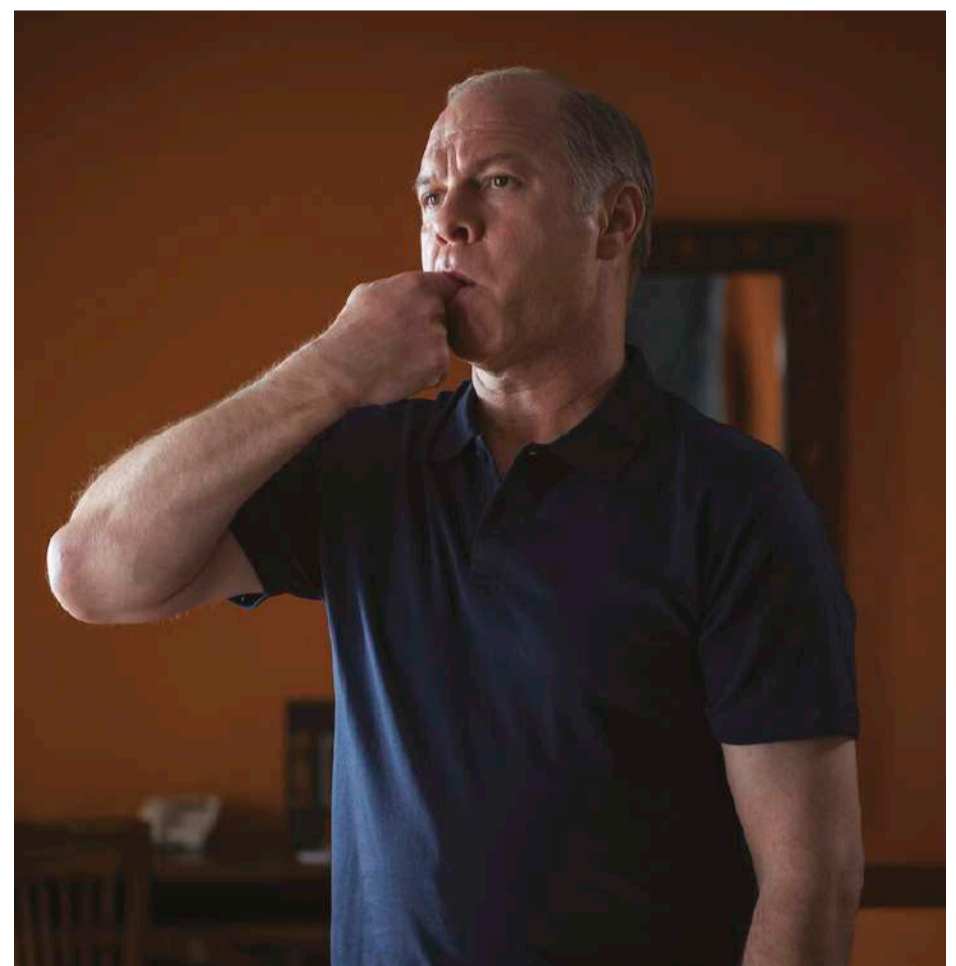
It's a paradigm embraced both by the pioneer artists who formulated its aesthetic and thematic premises and by imitators who have tried more or less successful versions of the minimalist, social issue-inflected movement – and repudiated by directors (male and female, as exemplified by Cristina Iacob) who want a more dynamic, more mainstream, more digestible cinema for audiences. One that would be easier to capitalize at the box office.

TIFF's 2019 Romanian Days program is a prime example: the New Wave ends or at least enters a new phase of reconfiguration (as other New Waves in Taiwan, Iran, Argentina did) as established and first-time directors leave behind the 10-minute takes focused on soup eating and venture into new aesthetic and dramatic territory.

On the one hand, we have young filmmakers who take on some of the characteristics of the New Wave – especially the long takes – but integrate them into discourses that are far from the kind of New Wave storylines that were constantly accused of miserabilism. In Marius Olteanu's debut *Monsters*, the long

takes are complemented by a meticulous composition and by a tight, intimate mise-en-scene that concentrates attention on the main characters and eliminates any action from the background. The same thing happens in Ana Lungu's sophomore feature *One and a Half Prince*, which applies the long take and the focus on mise-en-scene to a playful, auto-fictional framework (the characters in the film are eerily similar to the actors who play them, in both personality and biography) which winks towards mumblecore.

Established directors of the New Wave also notably depart from its austerity regime in order to take on novel registers. The most obvious of these is Corneliu Porumboiu's most recent Cannes competition selection *The Whistlers*, which does away with many of the traits that dominated his work so far: the editing and the palette are dynamic, the comic register is fully embraced, and the whole film has perhaps the richest soundtrack of the past two decades, including Iggy Pop's "The Passenger" playing in the background. If the New Wave was about realism and (at times excruciating) real time, *The Whistlers* is a playful, easily di-

gestible neo-noir. The only themes of the past that still reverberate are Porumboiu's critique of the police and his curiosity about language.

So genre films, absent from Romanian cinema for far too long, are showing signs of life. And so do political films. Radu Jude, himself a veteran of the New Wave who made his feature debut late, compared to others in his cohort, infuses the formal discourse of the movement with strong Godard influences in his most recent film, *I Do Not Care If We Go Down in History as Barbarians*. Implicit political critiques become as explicit as possible, and the discourse, which integrates self-referential and meta-cinematic inserts, is not afraid to shake the consciousness of audiences.

Documentaries too show signs of formal renewal, using more and more archival and found footage. Mona Nicoară and Dana Bunescu's *The Distance Between Me*

and *Me* draws the portrait of controversial and charismatic poet Nina Cassian by making extensive use of materials from Romanian television, secret police, and personal archives. And Claudiu Mitcu and Mihai Mincan's *Emigrant Blues* is made up of three tableaux, with no central characters, from the private archives of Romanian immigrants in Spain, from the VHS home videos in the early 1990s to vertical smartphone videos which show how and if Romanians integrate in their adoptive cultures.

In short, this is certainly a very interesting year for Romanian cinema, which bears the traces of the astounding debuts of the past few years – think *Soliders* and *Touch Me Not*. Do not miss the most recent premieres included in the Romanian Days section if you want to discover what comes next in Romanian cinema.

Flavia Dima

InterogaTIFF

Hurricanes of the Soul: an interview with Nadav Lapid

Nadav Lapid (b. 1975) won the Golden Bear at this year's edition of the Berlinale for his riveting third feature fiction film, *Synonymes*, a complex, Godardian work centered on Yoav, an Israeli flaneur that seeks to integrate himself into France, shedding his past completely. We caught up with Lapid on Wednesday, after his sold-out screening of *Synonymes* on Tuesday evening and asked him about his thought process and his magnetic main character, Yoav.

How did you conceive this film? And, did you have different internal dispositions when you wrote the introspective, poetic moments of the film, in contrast to the expressive, action-based ones?

I have been asked the same questions three thousand times until now, but not this one. I know all the directors say this, but I'm very instinctive in my work, really. I always feel that there is a certain truth that you must reveal. That is, something that is basic in life, in existence in general. And my aim is to go deeper, and deeper, and deeper. I don't know how deep one can or should go, where that can get you. But it comes from a kind of necessity to go to the most "naked" places. Not in a sexual sense. It means to go to the place where life began. And I believe that in this place, like in real life, things are totally mixed. Like, for instance, interior things, from inside of our soul, are a huge drama. A huge action scene. I can imagine a western happening only inside your soul. In a way, I think that the truth of things is chaos, in the meaning that everything is there, but it's mixed. The interior and the exterior, the physical and the mental, the sexual and the ideological. I don't know you, but I'm almost convinced that you had some of the most active moments of your life lying on a sofa and thinking. I think the aim of cinema, which doesn't have this advantage that books have – that you can create this tempest of thoughts – its aim is to touch, to transform these mental adventures, these hurricanes of the soul. So, for me the interior and the exterior, what is happening in the body and in the mind are the same, at the end. But, of course, I must find cinematic tools to express this.

I think that's visible in the film. An aesthetic complementarity of languages and vocabularies – not just in the proper sense of a term, or of language as a denominator of national identity, but also in terms of visual versus textual. The language expresses what the visual cannot, and vice versa.

For instance, if I told you the film is many many scenes of a guy walking around and mumbling synonyms in French sounds... bad! I think that these scenes have been treated as action scenes – sometimes they are the most dramatic, most adventurous scenes of the film. These words in French, in the film, they go way beyond the meaning, beyond their usage in communication. These words are a way of redemption – the victory of the self, its celebration, but also a loss. They are crucial – but the melody, the music of the words is more important than their meaning. It's a linguistic action movie, if that may be.

I found it interesting that *Synonymes* engages the cinematic heritage of France. The Nouvelle Vague, Godard, of course, but also films of other filmmakers, like Bertolucci. Your film doesn't just cite these works – it engages them in a dialogue. How do you work with this complex network of references?

A reviewer said about the film that for him, on the one hand, there are a lot of gestures towards the works of Godard, Carax, Bertolucci, but that at the same time, it's like in a medieval battle between knights, that are in a duel. So, it's also about challenging these directors. Like, "Okay, French people from French cinema, who's your best director? Bring him here and let's fight! Show me Carax." I think the film treats this with a lot of honor, but it's also slapping them. It's also a challenge, a defiance. It takes the Nouvelle Vague and puts it upside down. It's even, I think, playing with this French concept in life and cinema, the triangle d'amour, the love triangle. Is it the love triangle of Jules et Jim? I think, no. It's more bitter, physical, hardcore, strange, obscene. So I think it's like how Yoav comes to Paris with a fantasy of the city – so that's why when he meets a French couple that is just like in the French films, it's like a fantasy for him, waking up naked in their bed. The movie is playing with this fantasy of French cinema, too – the Vague, or like Bertolucci making a film about an American coming to Paris. But, this fantasy is also perverted in the film.

Identity is one of the main topics of the film. You explore the biographical, sexual, ideological identity of Yoav. But it's a negotiation: identity is rigid when it is a general concept, but it's fluid on an individual level. How does Yoav situate himself in this complex, post-colonial, post-modern, post-truth France? He is like a bomb. He's like a bomb, yes, like a bomb, like a warrior, because he is constantly fighting against the moment, like in a permanent

war. He always wants to break borders, to do something that wasn't done, to transform the moment into something else. Friendship to sex, and sex to friendship. He is always subverting what is happening – that's why I think that beyond identity, he is like an eternal homeless person of life itself. He is always outside, trying to burst inside. He always, always finds himself bumping against closed doors. At the same time, he is a totally un-rigid character with very rigid notions. (Which is instinctive, unconscious.) In his head, it's a simple dichotomy – I am going to kill my Israeli identity and be reborn as a French, but on his own conditions. He is the frenchest of Israelis, the most Israeli of the French. He comes from a place where the culture is dependent on

borders, and then goes to a place where borders no longer exist. He wants to be a normal person but, at the same time, Napoleon Bonaparte. He is in a permanent contradiction. Is he gay or straight? A constant contradiction between consciousness and existence. And in the scene where he shoots the porno, it's the only moment when he speaks Hebrew. He is asked by the man filming him – how is it? – and he answers that it's divine. Is it a terrible moment, or a divine moment? Humiliation or redemption? Is it a moment of truth, or a lie? Or all of them at the same time? It's a very hybrid state of being, and in a way, each moment in the movie exists between two opposite poles.

Flavia Dima

Romanian Government Offers Cash Rebates Up to 45%

The Romanian Government, through its National Commission for Analysis and Prognosis, offers the most generous co-production cash rebates in the European Union – starting at 35% of the total budget and going up to 45%. Romania allocated 57 million USD until 2020, to be distributed on a first-come-first-served basis.

Rebates in Romania work the same as in any other European country, particularly where coproductions are concerned. The rule is that the project must spend a minimum of 20% of its budget in our country. That is the EU condition for this incentive program. And the maximum amount per project is up to 10 million EUR," declared Alex Sterian, a member of the commission evaluating projects for rebates.

"There are two options: a coproduction in which a foreign company brings the project here either entirely or partially, or a Romanian production, even if supported by the Romanian film fund,

which can accumulate incentives according to the rules, if it has partial financing or puts its own money into any eligible expenditures considered up to 35 or 45% of the total budget," he added.

Sterian also mentioned that the additional 10% are awarded if the project also fulfills a cultural task. "This cultural task has to do with the quality of the script, the film's ethics, the film's ability to promote Romania or its customs or culture. The starting point is 35% but an extra 10% can be added in that case," Sterian concluded.

Today at 12 PM at Enigma, a Tax Incentive Panel with feature Tudor Giurgiu and Alex Trăilă.

THE FESTIVAL MUST GO ON.
ANYTIME. ONLINE.

THE FEST
ANYTIME

5€ +TVA
/LUNĂ

TIFF UNLIMITED

PRE SALE

31 MAI - 9 IUNIE

10€* /3 LUNI

25€* /6 LUNI

50€* /12 LUNI

*Promoția include și accesul gratuit timp de o lună

FILME DIN TOATĂ LUMEA PE
UNLIMITED.TIFF.RO

TIFF